

TELİF HAKKI İHLALLERİNDEN İNTERNET SERVİS SAĞLAYICILARIN SORUMLULUKLARI

Sefer OĞUZ*

ÖZET

Elektronik teknolojisindeki gelişmeler ve internetin geniş kitleler tarafından kullanılması yeni iletişim ve ticaret yöntemleriyle birlikte, bilgisayar programları ve elektronik (data base) veri tabanları gibi yeni eser tiplerinin ortaya çıkardı. Bu yöndeki gelişme eserlere yeni ihlal yöntemlerini de gündeme getirdi. Bununla birlikte, bir eserin içerik olarak kullanılmasının ötesinde, bir eserin internet ortamında yayınlanması teknik işbirliğini zorunlu kılar. Böyle bir içerik yayını, içeriğin sağlanması, içeriğe yer sağlanarak barındırılması ve erişim sağlanması gibi farklı teknik safhaların bütünleşmesiyle mümkün olabilir. İçeriğin sağlanması fiili dışında, İnternet Servis Sağlayıcılar yer sağlama ve erişim sağlama nedeniyle üçüncü kişilerin fiillerinden potansiyel olarak sorumluluk tehdidi altındadır. Başta ABD ve AB olmak üzere üçüncü kişilerin telif hakkı ihlallerinden doğan haksız fiilleri ve hukuki sonuçlarını kanuni düzenlemeye kavuşturmuştur. Ancak ülkemizde 5651 sayılı kanunla yapılan düzenlemede mesele sadece ceza hukuku boyutuyla ele alınıp, özellikle telif hakkı ihlallerinden doğan İnternet Servis Sağlayıcıların sorumlulukları ve sorumsuzlukları konusu ihmal edilmiştir. Bu yöndeki ihtiyacı gidermek ve AB müktesebatına uyum çerçevesinde AB ynergisinin iktibası olumlu bir gelişme olurdu.

ANAHTAR KELİMELER

İnternette telif hakkı ihlali, içerik sağlayıcının ve internet servis sağlayıcıların yer sağlamaktan ve barındırmaktan sorumluluğu.

SUMMARY

Developments in electronic technology and using internet by mass people introduced new types of works such as computer programmes and electronic data bases together with new communication and trade methods. This progress brought new infringement of the works. Nevertheless; beyond using the work as content, on line publishing in internet obliges technological corporation. This publishing can be possible by the integration of technical stages like; providing the content, hosting the content, access the content. Beyond the providing the content, on line service providers are under legal action threat by reason of hosting and accessing the contents which are

* Şekerbank T.A.Ş Hukuk İ. Müşaviri.

Sefer OĞUZ

provided by third parties copyright infringements. Leading of USA and EU, the torts which are occurred by third parties copyright infringements on conclusion of law were enacted. However, the legal subject was exclusively handled by criminal law and subject matter of the liability and nonliability of internet service providers that are because of third parties copyright infringements were neglected by law no: 5651 in our country. To supply this need and to comply with Acquis Communautaire, implement of Electronic Commerce Directive by law 2002 no: 2013 would be favourable progress.

KEY WORDS

content provider, on line service provider, liability of intermediaries, copyright infringement

I-GİRİŞ

İnternet'in teknik alt yapısını çeşitli tip ve büyüklükteki bilgisayarlar ile bunların arasında veri alış verişini sağlayan fiber optik kablolar, uydu bağlantıları ve telefon hatları meydana getirir. Bu bilgisayarlar: İnternet ortamında¹ barındırma hizmeti veren bilgisayarlar, bilgi talep eden kullanıcı bilgisayarları ile bilgi akışını yönlendiren bilgisayarlardır (*router*). İnternette içerik yayınlama ve veri iletimi işbirliği gerektiren bir süreç olduğundan iletişim araçlarıyla işlenebilen haksız fiillerde sorumluluk sadece içerik sağlayan ile sınırlı tutulamaz². Bundan dolayı içeriği yayınlayanlar ve yayınlanmasına yardım edenler de belirli şartlarda sorumlu tutulabilir³.

İnternette servis sağlayanlar:(İSS) İSS şirketler, arama motoru programı işleten şirketleri, tartışma ve haber grupları sağlayan kişiler, web sitesi⁴ sahipleri ile internet alt yapısı sunan telekomünikasyon şirketlerdir⁵.

¹ İnternet Ortamı için Siberuzay, Bilgi Süperotoyolu ve Sanal Ortam gibi adlarda kullanılmaktadır.

Ancak İnternet Ortamı terimi daha kapsamlı bir terim olması sebebiyle bu terim kullanılacaktır.

² **Fried Neil**, Dodging the Communications Decency Act When Analyzing Libel Liability of On-line Services, The Columbia Science And Technology Law Review, Vol.1 1999-2000, s. 3.

³ Bkz. İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesine Dair Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5. maddesinde, ticari veya ekonomik amaçlı içerik, yer ve erişim sağlayıcılara kendilerine ait tanıtım bilgilerini ve erişim bilgilerini web sayfasında bulundurma zorunluluğu getirilmiştir.

⁴ Web siteleri hakkında bkz. **Oğuz, Sefer**, Veri Tabanı Hakkı ve *Sui Generis* Veri Tabanı Hakkının Sınırları, Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara, 2006, s. 741 vd.

⁵ Bu konuda bkz. **Ünal Tekinalp**, Fikri Mülkiyet Hukuku, 3. Bası, 2004, s. 330. İnternet alt yapısını Dünyada Telekom şirketleri kurmaktadır. Bizim ülkemizde de Türk Telekom A.Ş bu alt yapıyı kurup İSS şirketler ile yaptığı sözleşme ile 822 li hatların kullanımını bir yıllık sözleşme süreleri ile kullanıma sunmaktadır. Telekom alt yapısı "Telekomünikasyon üzerinden veya aracılığı ile gerçekleştirilmesini sağlayan anahtarlamalı ekipmanları, donanım ve yazılımlar, terminaller ve hatlar dahil olmak üzere her türlü şebeke birimlerini ifade eder (406 s K m.1, T.H.Y m.4/8) .Türk Telekom a ait olan alt yapı kurma tekeli 27.1.2000 tarih ve 4502/2 sayılı kanunla 406 sayılı Telefon ve Telgraf Kanununun 2. maddesinde yapılan değişiklikle şartlı olarak kaldırılmıştır. Buna göre; Türk Telekom'un bir işletmeci veya kişisel telekomünikasyon tesisi sahibinin, alt yapısından yararlanma talebini karşılayamaması durumunda ilgili işletmeci veya kişisel telekomünikasyon tesisi sahibi gerekli alt yapı tesisini ilgili imtiyaz sözleşmesi veya telekomünikasyon hükümleri dairesinde kendi imkanları ile kurabilir veya Ulaştırma Bakanlığı bu alt yapının kurulması hususunda imtiyaz veya telekomünikasyon ruhsatı verebilir(406 s K m2, T.H.Y m.26). İSS'lar kendi alt yapılarını belirli şartlarda kurma izni verilebilir.Bu yasal düzenlemeler ile Türkiye de internet alt yapısını kurma tekeli Türk Telekom'dan almıştır. Bu zorunlu alt yapıyı özel sektörün kurmaması halinde, telekom kurmak zorundadır.

Sefer OĞUZ

Türk Hukukunda internet ortamında veri iletiminden doğan sorumlulukları “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Hakkındaki Kanunda (İYDHK)⁶” düzenlenmiştir. Bu kanunla Türk Kanun Koyucusu da bir içeriğin internette yayınlanması sürecindeki temel fonksiyonları dikkate alarak, karşılaştırmalı hukukta yapılan düzenlemelerle aynı prensipleri benimsemiştir. İçerik sağlayıcıların, yer sağlayıcıların ve erişim sağlayıcıların sorumlulukları anılan kanunda fonksiyonlara uygun şekilde düzenlenmiştir.

İçerik sağlayıcı: İnternet ortamı üzerinden kullanıcılara sunulan her türlü bilgi ve veriyi üreten, değiştiren ve sağlayan gerçek veya tüzel kişiler olarak tanımlanmıştır (İYDHK m. 2/f).

Yer sağlayıcı: Hizmet ve içeriklerini barındıran sistemleri sağlayan veya işleten gerçek ve tüzel kişiler olarak tanımlanmıştır (İYDHK m. 2/m). Günümüzde şirketlerden bireylere, kamu kurumlarından derneklere kadar gerçek ve tüzel kişiler web sitesi sahibi olarak sanal dünyada yerlerini almaktadır. İnternet ortamında web sitesi sahibi olmak için bir alan adı tahsis ettirilmesi gerekir. Buna ek olarak, web sitesine barındırma (*hosting*) hizmeti verecek bir sabit disk alanına ihtiyaç vardır. Bilgisayarda dizayn edilen web sitesininin internete bağlı olan bir sunucuya yüklenmesi⁷ ve de web sitesinin çağrılmaya hazır halde tutulması ile yayınlanmaya başlanır.

Erişim sağlayıcı ise; kullanıcılara internet ortamında erişim sağlama olanağı sağlayan her türlü gerçek veya tüzel kişilerdir (İYDHK m. 2/e). Kullanıcılar internet erişim şirketleri ile yapacakları sözleşmeyle, alacakları kullanıcı adı, şifre ve telekom hatlarını kullanarak bu içeriğe erişebilirler. İnternet süjelerinin sorumluluklarını web içeriğinin hazırlanması, internet servisi sunucu şirketinin sunucu bilgisayarına yüklenmesi ve içeriğin kullanıcılar tarafından ziyaret edilmesi ile suç oluşur veya hukuki sorumluluklar doğar.

Çoğunlukla, İSS’lar internette erişim sağlamanın yanında başka kullanıcıların erişebildiği web sunucularına materyallerin yerde sağlamaktadır. Birçok

⁶ 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınları Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanun, Resmi Gazete, 23 Mayıs 2007, S. 26530.

⁷ Web sitesinin sunucu bilgisayara yüklenmesi için bkz; **Hasan Çebi Bal**, Bilgisayar ve İnternet, Akademi Yayın evi, Mart 2000, s. 402; **Yaung, Margaret-Muder-Kay**, İnternet Temel Kullanım Kılavuzu, İstanbul, 2000, s. 630

Telif Hakkı İhlallerinden İnternet Servis Sağlayıcıların Sorumlulukları

İSS haberlerin yüklenebileceği ve okunabileceği *usenet*⁸ işletirler. Bazıları ise, posta listeleri kurarak belirli ücret karşılığında kullanıcıların faydalanmasını sağlarlar.

İSS'ların sorumlulukları içerik sağlama, içeriğe yer sağlayarak barındırma ve erişim sağlama fonksiyonlarına bakılarak tespit edilebilir. Bir İSS birden fazla rol içinde bulunabilir. Örneğin; İSS'lar aynı zamanda içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı veya erişim sağlayıcı gibi hizmetler sunabilir. Bu temel fonksiyonları ifa edenler veya edilmesine yardım edenler belirli şartlarda sorumlulukla karşılaşabilirler. İçerik yüklemek suretiyle hakaret, sövme gibi yazılı basında işlenebilen haksız fiiller ile gizli yaşam alanına tecavüz ya da ticari marka, telif haklarına yapılan kanuna aykırı kullanımlardır⁹.

Fikri mülkiyete konu hakların, dijital forma dönüştürülerek internet ortamına aktarılması ile bu haklara dijital ortamında yapılan tecavüzlerden İSS'ların üçüncü kişilerin eylemlerinden ne kadar sorumlu oldukları konusunda ateşli bir tartışma başlamıştır. İSS, Bulletin Board System (BBS) ve web sitesi sahip ve yöneticileri üçüncü şahıslara ait içeriklere yer sağlayıcı olarak barındırma hizmeti vermektedirler. Üçüncü şahıslara ait bu içeriklerin internet ortamında izinsiz yayınlanması eser sahibinin kamuya sunma, yayınlama veya dijital iletme haklarına tecavüz oluşturabilir. Bu sebeple, İSS'ların üçüncü şahısların fikri haklara tecavüz oluşturan içeriklerinden doğan potansiyel sorumlulukları sınırlandırılmasında tedbirli olunmalıdır¹⁰. İnternet; yazar, eğitimci, araştırmacı ve yayıncılara kendi pazarlarını bulma ve bu pazarda yer alma konusunda yardım eder. Aynı teknoloji internet ortamında fikri hakların bulunduğu materyallerin kopyalanmasını ve dağıtılmasını mümkün kılar. Tecavüzleri yapanların tespiti zor olduğundan bu eylemler yaptırımsız kalabilmektedir¹¹. Kopyalama, internet ortamındaki bir esere yapılabilecek en kolay tecavüz şeklidir. İzinsiz kopyalama işini yıldırım için bir şeyler yapılmasını isteyen telif hakkı sahipleri için bu durum ciddi bir endişe kaynağı olmuştur.

⁸ *Usenet* (User Network) Konularına göre sıralanmış birçok ağ haberleri grubunun bulunduğu, haber okuyanların, haber gönderen ve haber alan kişilerin oluşturduğu sistem bkz. İnan, Aslan, İnternet El Kitabı, 5. Bası, 2000, s. 567.

⁹ **D. Combell**, Law of the Online Auliness, Tronto, 1995, s. 34.

¹⁰ **Jonathan Freedman and Francis M. Buono**, Using The Digital Millennium Copyright Act To Limit Potential Copyright Liability Online, , The Ricmount Journal of Law and Techonology, Vol..VI, İssue-4 Winter 1999-2000, s. 2.

¹¹ **V. K. Unni**, İnternet Service Provider's Liability for Copyrigt Infringement- How to Clear the Misty Indian Perspective, The Ricmount Journal of Law and Techonology, Vol. VIII, İssue. 2 Fall 2001, s. 2

Fikri hak sahipleri internet ortamında kopyalama kolaylığından dolayı milyonlarca dolar zarara uğradıklarından yakınmaktadırlar¹². Tecavüz edildiği iddia edilen eserin tecavüz edenini bulmak kolay değildir ancak barındıran ISS tespit etmek oldukça kolay bir iştir. İçerik sağlayarak tecavüzü yapan kişi yakalansa bile zararı ödeme gücüne sahip olduğu garantisizdir. Diğer taraftan, İSS korsan kullanımdan elde ettikleri faydadan bu zararı ödemek durumunda kalacaklardır¹³. Bu durum İSS'ları ilk müracaat edilen davalılar olarak karşımıza çıkarmaktadır.

II-İnternet Ortamına İçerik Sunanların (*Content Provider*) Sorumluluğu

A- Genel Olarak İçerik ve İçerik Sağlayanlar

Web sitelerinde bulunan içerikler birçok şekilde bulunabilir. Web sayfaları HTML dilinde hazırlanırken metin, grafik, ses, bilgisayar programları ve resimler web sayfaları içeriğine yerleştirilir. İçerik sağlayıcı, görülen veya dinlenen materyalleri web sitesine veya diğer internet ortamında koyan kişidir. İçerik sağlayıcıların kapsamına hem internet hizmeti sağlayan on-line kuruluşlar ve daha özel hizmetlere özgülenmiş BBS'ler ve benzerleri hem de web sayfalarının sahipleri girer. Hizmet kuruluşları diğer hizmetler yanında içeriği depolayıp sisteme aktardıkları, web sayfaları bulunanlar da bu sayfalara kendilerinin veya başkalarının içeriklerini koyduklarından dolayı bu sayfalara girenler yönünden "içerik sağlayıcı" sıfatını alabilir¹⁴.

Kullanıcı web sitesine eriştikten sonra görme, işitme veya kendi bilgisayarına kopyalama (*down load*) yaparak bu içeriği kullanabilir. İçerikler kullanım açısından, eş zamanlı kullanılabilen içerikler ve kopyalanabilen (*down load*) içerikler olarak ikiye ayrılır. Eş zamanlı içeriği sadece internete bağlı iken görebilir veya duyabilir. Buna en güzel örnek metin dosyalarıdır. Kopyalanabilir dosyalarda ise internete bağlı iken sadece bir metin görünür; (*click*) tıklamadan sonra dosya kullanıcı bilgisayarına yüklenmeye başlar ve kopyalama işlemi bittiğinde bilgisayarda bulunan dosyayı internete bağlı olmasa da kullanabilir¹⁵.

---

¹² Unni, s. 2.

¹³ Unni, s. 3.

¹⁴ Tekinalp, s. 331.

¹⁵ Graham JH. Simit, İnternet Law and Regulation, ,second edition, London 1999, s. .5.

Telif Hakkı İhlallerinden İnternet Servis Sağlayıcıların Sorumlulukları

AB Komisyonu yasadışı ve zararlı içerikle mücadele etmek için bir eylem planı hazırlattı. Bu planın amacı yasadışı ve zararlı içerikle mücadele etmek için yargı otoriteleriyle polis arasındaki işbirliğinin gelişmesine yardım etmektir. Plana göre yasadışı içerikle zararlı içerik arasındaki temel fark; yasadışı içerik ulusal hukuklara aykırılık olarak kabul edilirken, zararlı içeriğin tek başına yasadışı olarak kabul edilmemesidir. Özetle, ifade özgürlüğü nedeniyle zararlı içeriklerin basımı zararlı olmamakla beraber, dağıtımını sınırlandırılmış veya bu içeriğe erişmek için belli şartlara sahip olmak gereği aranmıştır. 18 yaşından küçük bir çocuğun bu yasal şartları taşımayan muzır sitelere erişmesine izin verilmesi suç oluşturur¹⁶. Bu plan yasadışı içerik ve zararlı içeriği sekiz ana başlıkta toplamıştır.

- a) Ulusal Güvenlik: Terörist faaliyetler, bomba yapımını öğreten, yasadışı ilaçların (*drugs*) nasıl üretilceğini tanımlayan veya terörizmle ilgili içeriklerin bulunduğu siteler.
- b) Küçüklerin Korunması: İnternet ortamında muzır içeriklerin, gençleri hedef alan gereksiz şiddet ve ahlaka aykırı içeriklerin barındırılması.
- c) İnsan Onurunun Korunması: Belli bir ırk aleyhine propaganda veya ırk ayrımını savunan içeriklerin barındırılması. Bu plan özellikle Yahudi karşıtı eylemleri tanımlamıştır.
- d) Ekonomik Güvenlik: Banka hesaplarına izinsiz girilerek değişiklik yapıp hesapların boşaltılması, kredi kartları bilgileri ile yapılan dolandırıcılık.
- e) Gizliliğin Korunması: Erişim noktalarına karşı yapılan zararlı eylemler (*Hacking*).İnternette iletilen verileri izinsiz olarak ele geçirme olarak tanımlanabilir.
- f) Kişiliğin(*Reputation*) Korunması: Kişileri hedef alan hakaret veya diğer kişiliğine zarar veren içerikler.
- g) Fikri Hakların Korunması: Fikri Haklar Kanunlarına göre korunan eserlerin izinsiz olarak dağıtılması ve çoğaltılma amacı ile barındırılması.

---

¹⁶ Chris Pounder, *Computers & Security*, Vol. 17, 1998, s. 393.

B- Karşılaştırmalı Hukukta İçerik Sağlayaların (Content Provider)

Sorumluluğu.

İçerik sağlayıcı web sitesi içeriğinde hukuka aykırı unsurlar bulunması halinde, bundan genel hükümlerine göre sorumludur. Burada konu olan web sitesi, sahibinden başka kimsenin içerik koyamadığı siteler şeklinde anlaşılmalıdır. Tartışma odaları ve benzeri katılımcıların kimliğinin belli olmadığı sitelerin sahip ve yöneticilerinin sorumluluğu ancak kasıtlarının veya ihmallerinin kanıtlanmasından sonra doğar.

Belçika'da, bir gazetecinin makalesini izinsiz olarak internet ortamında yayınlanmasından dolayı çoğaltma hakkının ihlali olarak kabul edilerek, yayının durdurulması kararı ile birlikte davacıya tazminat ödenmesine karar verilmiştir¹⁷. ABD'de yaşanan örnekte; başkasına ait bilgisayar programını bilgisayar ortamına FTP ile yükleyerek herkesin kullanımına sunan MaxButlere karşı Bilgisayar yazılımcılar derneğinin açtığı tazminat davası lehine sonuçlanmıştır¹⁸.

C- Türk Hukukunda İçerik Sağlayanların Sorumluluğu

İçerik sağlayıcı, kural olarak internet ortamına bizzat kendi sunduğu her türlü içerikten sorumludur. Ancak, başkasına ait içeriğin sunulmuş biçiminden, bağlantı sağladığı içeriği benimsediği ve kullanıcının söz konusu içeriğe ulaşmasını amaçladığı açıkça belli ise, içerik sağlamasa da genel hükümlere göre sorumlu olacaktır (İYDHK m.6). Bu konuda 15.05 2002 tarihinde kabul edilen 4756 sayılı kanunun 26 maddesi ile 5680 sayılı basın kanununa ek-9 maddesi eklenerek, internet ortamında yayınlanan hakaret, yalan haber gibi eylemlerin bulunduğu her türlü resim ve işaretin doğurduğu maddi ve manevi zararlardan dolayı 5680 Sayılı Basın Kanununun uygulanacağını belirtmiştir. Bu hükme göre; İnternet ortamında elektronik bülten, elektronik gazete ve diğer şekilde açılan sayfalara yazı, resim veya sesli ya da sesiz görüntüler ile içerik sağlayan kişi bunların neden olduğu maddi veya manevi zararlardan sorumlu olacaktır (BaK m.16/I,17). İnternet ortamında başkasına ait kişilik haklarına tecavüz teşkil eden içeriğin sahibi MK m. 24, 25 ve BK m. 41, 49 göre tazminat ile sorumludur.

¹⁷ Lesley Ellen Harris, Digital Property Of the 21st Century, Canada, s. 167.

¹⁸ Harris, s. 165

Telif Hakkı İhlallerinden İnternet Servis Sağlayıcıların Sorumlulukları

İnternet ortamında kişilere karşı işlenen hakaret veya tehdit gibi suçların yanında, suç olmayan ancak kişilik haklarına tecavüz eden eylemler de meydana gelebilir. Bunlar; bir şirketin mali durumunu,¹⁹ mallarını olumsuz etkileyecek haberler olabileceği gibi (TK m.56 vd), kişinin özel hayatına ilişkin mahrem bilgilerin yayımlanması şeklinde de olabilir. Bir bankanın itibarını kırabilecek veya şöhretine ya da servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olan ya da bu hususta asılsız haberler yayanlar için bu suçu internet veya benzeri bilgi iletişim teknolojileri ile yapmaları halinde hapis ve para cezasına mahkûm olacaklardır (Bankacılık Kanunu m. 73.).

İnternet ortamında eser sahipleri ile bağlantılı hak sahiplerinin haklarına kasten ve yetkisiz olarak ihlal edenler hakkında FSEK 72/2 maddesi uygulanacaktır (FSEK m. Ek-4²⁰)

Fikri ürünlerde, internet ortamına yüklenerek, eser sahibinin mali ve manevi haklarına tecavüz edilebilir. FSEK 25. madde belirtilen “*Bir eseri her nevi işaret, ses ve görüntü iletimine yarayan araçlar ile*” FSEK nun 71. maddesinde sayılan eylemlerin birinin işlenmesi halinde manevi haklara tecavüz edilmiş sayılır. Bu durumda eser sahibi manevi tazminat davası açabilir (FSEK m.70/1). Aynı eylemleri yapmasında kusuru varsa bu durumda, Borçlar Kanununda düzenlenmiş bulunan haksız fiil hükümlerine göre tazminat talep edebilir (FSEK m70/2).

İçerik FSEK’te sayılan eserlerden biri olabileceği gibi televizyon yayınları veya sahne sanatları da olabilir. Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Mali Haklara Tecavüz başlığını taşıyan 72/4 maddesinde; Bir eseri, “... *dijital iletimde dahil olmak üzere her nevi işaret ses ve/veya görüntü iletimine yarayan araçlar ile yayan..*” denilerek, geniş bir tanımla internet ortamına izinsiz olarak aktaranlara uygulanacak ceza hükmü düzenlenmiştir. Mali ve manevi haklara tecavüz halinde bunları işleyenlere dört yıldan altı yıla kadar hapis cezaları ile ağır para cezaları verileceği düzenlenmiştir (FSEK m. 71-72).

Yukarıdaki bahsi geçen fiilleri kasten ve yetkisiz olarak işleyenler ile bu kanunda tanınmış hakları ihlal etmeye deva eden içerik sağlayıcılar hakkında FSEK 72/2 maddesinin hükümleri uygulanır (FSEK m. Ek-4/II).

¹⁹ Bu konuda bkz, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu m 47/A-3; Ticaret Kanunu m.60; 4077 sayılı Tüketicilerin Korunması Hakkındaki Kanunun, m 16,17.

²⁰ 5101 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun 23 Mart 2004 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

III- İSS'ların Hizmet Sağlamaktan Doğan Sorumluluğu

A- Genel Olarak İSS'ların Hizmet Sağlaması

Hizmet bilgisayarı adından da anlaşılacağı gibi, belirli bir kapasitesi olan ve diğer bilgisayarlara hizmet sağlayan bir bilgisayar veya programdır. Hizmet bilgisayarı aynı zamanda, dijital bilgilerin saklandığı (*depo edildiği*) manyetik bir ortamdır. Hizmet bilgisayarı başka bilgisayarlara ve ortamlara hizmet/destek sağlama fonksiyonunu ifade eder²¹. Hizmet bilgisayarı bir ana bilgisayara bağlı olarak internet ortamına ulaşır ve internetin bir parçası olur. Ana bilgisayar ise bilgilerin depo edildiği internete bağlı bir bilgisayarı ifade eder. Ana ve hizmet bilgisayarları örneklerinde görüldüğü gibi, bünyesinde belli bilgileri saklayan ve çağırma hazır halde tutan bilgisayarlara sahip olan şirketler İSS şirketleri olarak tanımlanabilir. Bu şirketler aynı zamanda internete erişim sağlama işlemi de yapabilirler.

İSS'nın web aboneliği, e-posta adresi, haber gurupları ve sohbet odaları hizmetlerini barındırması katma değerli hizmet olarak tanımlanır. Bu hizmetleri üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları ile İSS şirketleri sağlayabilir²². Bu şirketler barındırma hizmeti yapmalarından dolayı barındıran (*host*) olarak adlandırılabilir. Bu durumda internete bağlı bilgisayarı bulunan ve web sitesi, e-posta adresi, reklam barındıran şirketlerin hepsi barındıran (*host*) olarak anılmaktadır²³.

İSS'lar anabilgisayar (*host*) ve sunucularında (*server*), üçüncü kişilere ait kontrol edemeyecekleri kadar çok web sitesi içeriğini barındırma hizmeti verirler. Barındırılan bu HTML sayfalarından başka serverler de bulunan içeriklere hiperbağlar verebilirler. İSS'ların barındırdıkları içeriklerde hukuka aykırı materyal bulunabilir. İSS'lar kullanıcıların ve site sahiplerini ve suç işleyenleri tespit etmede büyük önemleri vardır²⁴. İSS'nın içerikleri kontrol etmesi ve bunlardan haberdar olması çok güçtür.

²¹ Güran, Sait-Akünel-Bayraktar-Yurtcan-Kendigelen-Beller-Sezer, İnternet ve Hukuk, İstanbul, 2000, s. 20.

²² Katma değerli hizmetin tanımı 406 sayılı Telgraf ve telefon kanunu ile Telekomünikasyon Hizmetleri Yönetmeliğinin yapılmıştır.

²³ Güran ve Diğerleri, s. 21

²⁴ İSS'ler internet ortamına gönderilen suç unsuru taşıyan içeriklerin gönderildikleri E-posta hesaplarının kime ait olduğunu tespit etmede ve BBC'ler de yazılan içerikleri yazarların takma adların faillerini tespit etmede önemlidirler.

B- İSS'ların Üçüncü Kişilerin İçeriklerine Yer Sağlamaktan (Barındırmaktan) Doğan Sorumlulukları

1- Genel Olarak İçeriğe Yer Sağlanarak Barındırılması

İçeriklere barındırma hizmeti en büyük çapta İSS'lar tarafından verilir. Tartışma ve haber gruplarıyla web sitelerine İSS'lar barındırma hizmeti verir. Tartışma ve haber grupları ile web siteleri üçüncü kişilere ait içerikleri barındırabilir. Ancak, temel barındırma hizmetini veren İSS'lardır. Tartışma ve haber gruplarıyla web sitelerinin varlığı İSS'ların varlığına bağlıdır. İSS'lar tarafından işletilen veya kontrol edilen ağlar veya sistemler üzerinde üçüncü kişilere ait materyallerin depolanmasına barındırma denir. Bu tip barındırma veya yer sağlamaya örnek, kullanıcılara web sitesi veya sohbet odaları için yardımcı bilgisayarlarında sağladıkları manyetik boşluk sayılabilir. ABD Mahkemeleri İSS'ların DMCA'dan önce yasadışı veya hukuka aykırı içeriğin barındırılmasından dolayı Anglo-Sakson hukukunun genel sorumluluk hükümlerine göre ihtilaf çözülmekte idi²⁵.

²⁵ Anglo-Amerikan hukuk sisteminde sorumluluk üç şekilde düzenlenmiştir.

- a) Doğrudan Sorumluluk (*Direct Liability*): Bu sorumlulukta haksız fiili işleyen kişi tam olarak sorumludur.
- b) Katılım Sorumluluğu (*Contributory Liability*): Haksız fiili direk olarak işleyene, eylemin haksız fiil olduğunu bilerek yardım eden ve bundan mali menfaat sağlayan kişinin sorumluluğudur.
- c) Başkasının Fiilinden Sorumluluk (*Vicarious Liability*): Haksız fiili işleyen kişiyi denetleme hak ve yetkisi bulunan kişinin, çalıştırdığı veya başka şekildeki denetleme hak ve yetkisinden dolayı objektif sorumluluktur. Denetleme hak yetkisinde olan kişinin sorumlu olabilmesi için öncelikle çalıştırdığı kişinin doğrudan sorumluluğuna karar verilmelidir.

2- Karşılaştırmalı Hukukta İSS'ların Üçüncü Kişilerin İçeriklerine Yer Sağlamaktan Doğan Sorumlulukları

Başta ABD²⁶ olmak üzere Avustralya²⁷, İngiltere²⁸ ve Singapur²⁹ telif hakları dışında konusu haksız fiil veya suç oluşturan internet eylemleri için özel yasal düzenlemeleri de yapmıştır.

Bu arada, internetin ortaya çıktığı ülke olan ABD mahkemelerinin, İSS sorumluluklarını belirlerken dikkate aldıkları kriterlere değinmek gerekir. ABD mahkemeleri *Cubby Inc* ile *Cumpuserve Inc*³⁰ ile *Stratton Oakmont v.*

²⁶ ABD'de İletişim Ahlak Kanunu (*Communication Decency Act/CDA*) yapılmadan önce İSS'ların sorumlulukları ile ilgili iki mahkeme kararı önemlidir. Common law'a göre suç oluşturan bir sözü söyleyenle, yazan veya tekrarlayanın cezai ve hukuki sorumluluğu aynıdır. Bu ülkede, İSS'ların sorumlulukları tespit edilirken, içerikle ilişkilerine bakılarak, şu şekilde sınıflandırılmıştır; editoryal kontrol görevi varsa yayıncı, editoryal kontrol görevi olmayıp sadece bilmesi yada bilmek zorunda olması durumunda sorumlu olan dağıtıcı ve son olarak sadece taşıyıcıdır. (**Jonathan A. Friedman- Francis M. Buono**, Limiting Tort Liability for Online Third-party Content Under Section 230 of the Communications Act, Federal Communications Law Journal, Vol. 52, no. 3, s, 650; **Neil Fried**, Dodging the Communications Decency Act When Analyzing Libel Liability of On-line Services: The Columbia Science and Technology Law Review, vol.1 1999-2000,s.14;McDonald; s. 3). CDA, 1996 yılında A.B.D pornografik sitelerin artması sonucunda bu yasa kanunlaşarak yürürlüğe girmiştir. Bu yasaya karşı Amerikan Yüksek Mahkemesinde görülen iptal davasında suçu tanımlayan unsurların mutlak olması ve ayrıca iletişim özgürlüğünü garanti altına alan Amerikan Anayasasının First Amendment aykırı olduğu tespit edilerek 223(a)(1)(B),223(d)(1)(A) ve 223(d)(1)(B) hükümleri 20 Şubat 1997 tarihinde bir kısmı iptal edilmiş savunmaya ilişkin getirilen hükümler kalmıştır.

²⁷ Avustralya, *Elctronic Commerce Act* ile İSS'ların ceza ve hukuki sorumluluktan kurtulmalarına ilişkin hükümler getirmiştir. İSS'ların barındırdıkları üçüncü kişilere ait içeriklerden dolayı hukuk ve ceza sorumluluğundan kurtulmaları için bu hukuka aykırı içeriklerden haberlerinin olmadığı veya oluşturulmasına katılmadıkları, kazanç elde etmediklerini göstermek zorundadırlar(m.5).14 June 2000, Repuclic act no, 8792. Bu yasada ABD DMCA örnek alınarak düzenlenmiştir.

²⁸ İngiltere'de 1998 yılında değişiklik yapılan 1996 tarihli İftira Yasasına göre; Masum dağıtıcı savunması internet ortamına uyarlanmıştır. İSS'lar, sorumluluktan kurtulmak için, hakaret kabulünden içeriğin yayıncısı, editörü veya yazarı olmadığını, bu tür yayınları önlemek için makul tedbirler aldığını, yayınlamaya bilerek veya bilmiş sayılacak şekilde katkıda bulunmadığını ispatlamak zorundadır. İngiltere'de Demon adlı İSS şirketin tartışma grubuna kimliği belirsiz bir kişinin Godfrey hakkında pis ve müstehcen içerikten sonra davacı bu içeriğin kaldırılmasını istemiş ve hemen Demon tarafından yerine getirilmiştir. Davacı Demon'a dava açmış mahkeme, İSS'ya içeriği bilmesine rağmen kaldırmadığı ve önlemek için gerekli önlemleri almadığından sorumlu bulunmuştur.

²⁹ Singapur'da *Electronic Transmission Act(ETA)* ile İSS'lara üçüncü kişilerin içeriklerinden ceza ve medeni hukuka göre sorumlu olmayacakları yasal olarak teminat altına alınmıştır (m.10). Ancak, aynı yasanın başka bir hükmünde suç içeriği bulunan içeriklerin yayınlanmasına bilerek veya bilmeyerek yardım edenlerin cezalandırılacağı düzenlenmiştir. Literatürde, bu hükmün İSS'lara uygulanma tehdidi olduğu belirtilmektedir.

³⁰ *Cubby Inc* ile *Cumpuserve Inc* davasında; davalı Cumpuserve'nin barındırdığı ve adı Skutt-

Telif Hakkı İhlallerinden İnternet Servis Sağlayıcıların Sorumlulukları

*Progdıy*³¹ davalarında hukuka aykırı içeriği bilmek ve bilecek durumda olma kriterine göre karar oluşturmuştur.

ABD yasalaşan DMCA ile Avrupa Birliğinin Elektronik Ticaret Yönergesi internette hizmet sunucuların sorumluluklarını ayrıntılı olarak düzenlemiştir. İnternet ortamında, fikri hak konusu materyallere yapılan tecavüzlerin önlenmesi için *Digital Milenyum Copyright Act* (DMCA) ABD 1998 tarihinde kanunlaşmıştır. Bu yasaya paralel Singapur da Telif Hakları yasasında yapılan değişiklikle³² 17 ağustos 1999, Avustralya da Telif Hakları Yasasında *Digital*

lebutl olan forumda davacı Cubby hakkında yanlış ve hakaret kabilinden içerikler barındırmaktadır. Cubby açtığı dava sonucu yapılan yargılamada; Cumpuserve'nin içerikleri bilgisayara yüklemeye önce kontrol etme imkânı olmadığından, dağıtıcı olarak nitelendirilmiştir. Dağıtıcı olarak sorumlu olması için, bu içeriği bilmesi zorunludur. Cumpuserve basit bir bilgi depolayıcısıdır. Mahkeme Cumpuserveyi, kar amacı olan dijital bir kütüphane olarak nitelendirilmiştir. İçeriği bilmediğinden sorumlu olmadığına karar verilmiştir. Bu karar temyiz edilmiş temyiz mahkemesi aynı kararı onaylamıştır (Marc L. Caden- Stephanie- E. Lucas, Accidents On Information SüperHigway: Online Liability And Regulation, Richmount Journal of law & Techonology, no, 3, 1996, s. 4 ; Barry J Waldman, A Unified Approach to Cyber- Libel ; Defamation on İnternet a Sugeggest Approach, Richmount Journal of law & Techonology, no,9, fall 1999, s. 9; Gerald R Ferrera- Stephan D.Lichtenstein- Margo E. K.Redder-Ray August- William T. Schiano; Cyberlaw Text and Cases; U.S.A 2001, s.255; Fried , s. 12).

³¹ *Stratton Oakmont v. Progdıy* davasında Servis Company tartışma gurubu (BBS) sahibi ve yöneticisidir. Tartışma gurubu hizmeti vermeye başladığı 1990 yılında, gelen e-posta içeriklerini izleyeceklerini ve kontrol edeceklerini açıklamıştır. Bu durum ile Progdıy şirketi rakiplerinden farklı olduklarını ortaya koyduğunu ilan etmiştir. Tartışma gurubuna gelen içerikleri kontrol edip yönetmesi içinde bir kişiyi işe almıştır. Tartıma gurubuna, adını vermeyen bir kullanıcı bir bankanın başkanı ve banka için kötüleyen yazılar göndermiştir. Mahkeme Progdıy içerikleri kontrol etme imkanı olduğu ve içeriği yayınlamama imkanı olduğu halde, makaleyi yayınlamasından dolayı gazeteler gibi yayıncı olarak sorumlu olduğunu belirtmiştir. Progdıy'nin sorumlu bulunmasından sonra; İSS'ların üçüncü kişiler tarafından sağlanan içeriklerde bu içeriklerin sözcüsü veya yayıncısı olarak kabul edilmeyecektir (CDA section 230(c)(1)). ABD'inde İletişim Ahlakı Kanunu (*Communication Decency Act*) olarak düzenlenmiştir. CDA ile bir İSS için, üçüncü kişilerin içeriklerinden dolayı bir sorumsuzluk kuralı getirmiştir. ABD mahkemeleri, bu yasayı çok geniş anlam vererek uygulamışlardır (Ferrera and Others, s. 256; Waldman, s. 10; Caden Lucas, 5; Friedman and Buono, s. 655; Fried, s. 3).

³² Singapur Telif Hakları Yasasında yapılan değişiklik DMCA ile paralellik göstermektedir. Ancak, tecavüzün yapıldığını bildirecek birim kurulması hakkındaki hüküm yoktur. Bu yasaya göre, İSS 'lar internet ortamında telif hakkı bulunan materyallere erişim için kopyalanmasını yaparlarken meydana gelen tecavüzlerden;

a) Kopyalama erişim anında yapılıyorsa,

b)Bağlantının sağlanması, yönlendirme ve depolanma internet kullanıcıları tarafından yapılıyorsa,

c) İSS'lar, içeriklerde herhangi bir değişiklik yapılmaksızın kopyalama depo edilme yönlendirme veya iletme yapılıyorsa, sayılan şartların oluşması halinde sorumlu olmayacaklardır.

Telif hakkı sahibinin beyanı, esere tecavüzün iddialarını açık bir şekilde ortaya koymalıdır. İSS'lar o zaman, internet'teki hukuka aykırı materyallere erişimi engellenme veya ma-

Sefer OĞUZ

*Agenda*³³ ile 2000 tarihinde ve Hindistan- da Temmuz 2000 yapılan değişiklikler³⁴ ile internet ortamında telif haklarına yapılan tecavüzlerle ilgili hükümler getirmişlerdir³⁵.

DMCA, İSS'nin sorumlu tutulduğu "*Religious Technology Center v. Net-Com On-Line Communication Services, Inc* davasında; Davacı kendisine ait fikri hak konusu olan materyalleri, Dennis Elrich izinsiz olarak, barındırma hizmeti veren Net-com Online şirketine ait bilgisayarlarda barındırılan BBC de yayınlandığını, ISS olan Net-Com ve BBC operatörüne ihtar etmiştir. Ancak, Net-com Online basit tedbirler alarak davacının zararını önleme imkânı olduğu halde, gerekli önlemleri almayıp, talebi red edip tecavüzün tarafı olmuştur. BBC ile birlikte Net-Com Online birlikte sorumlu tutulmuştur³⁶. DMCA, Net-Com RTC davasında ortaya konan prensipleri yasalaştırarak, bu konuda pasif otomatik internetteki eylemlerin telif haklarının tecavüzde sorumluluk sebebi oluşturmayacağını etkili bir şekilde ortaya koymuştur. Bu davaya bakan mahkeme dokümanları kabul eden, açan ve ileten karışık bilgisayar sistemini dikkatlice incelemiştir. Buna göre; mahkeme internet ortamında kopyalama işleminin teknik bir süreç olarak yapılmasına rağmen, İSS'lar kopyalama işlemini başlatmamaktadır. Üçüncü şahısların içeriklerinden dolayı yaptıkları tek işlem, internet ile bu işlemin yapıldığı bilgisayar sistemini bütünleştirmeleridir. İnternetin işlevi için zorunlu olan, tecavüzdeki rolleri, sistemi kurmak ve işletmekten başka bir şey olmayan sayısız tarafın sorumluluğuna yol

---

teriyali geri çekmemekten sorumlu olacaktır. Bu işlem makul bir süre içinde yapılmalıdır (Unni, s. 10).

³³ Avustralya da Telsra davası sebebiyle Telif Hakları Yasasında Digital Agenda olarak bilinen bir değişiklik yapmıştır. Bu değişiklik ile internet ortamında eserlere erişilme ve iletilme haberleşme olarak tanımlandı. Bu değişiklik ile Avustralya da İSS'ların sorumlulukları sınırlandırıldı. İSS'ların üçüncü kişilerin hukuka aykırı içeriklerinden sorumlu tutulabilmeleri için;
a) İSS'nin tecavüzü önlemek için imkânı bulunup bulunma,
b) Tecavüz eden kişiyle İSS arasındaki ilişkinin yapısına,
c) İSS'nin tecavüzü önlemek için uygun bir adım atıp atmadığına bakılarak karar verilmektedir (Unni, s.10).

³⁴ Hindistan'da internet ortamında telif haklarıyla ilgili yasal düzenlemeler daha net ve açık şekilde yapılmıştır. İSS'ların herhangi bir tecavüzden sorumlu tutulabilmeleri için tecavüz hakkındaki bilgileri açık ve kesin olmalıdır. Hindistan da İSS'ların sorumluluktan kurtulabilmeleri için tecavüzü önlemekte gerekli gayreti ortaya koymalıdır. Bu gerekli gayret dar olarak yorumlanmalıdır. Eğer İSS'nin ortaya koyduğu gayret makulse, internet ortamındaki hiçbir eylemden sorumlu tutulmayacaktır. Bu hükümler internet'te meydana gelen bütün eylemlerin İSS'lar tarafından izlenemeyeceğini ortaya koymaktadır. Sadece Avustralya da bulunan İSS ile tecavüz eden arasındaki ilişki ve yapı Hindistan'da da düzenlenmiştir (Unni, s. 11).

³⁵ Unni, s. 7.

³⁶ Ferrera and Others, s. 77; Unni, s. 4

Telif Hakkı İhlallerinden İnternet Servis Sağlayıcıların Sorumlulukları

açacak yasal düzenlemeler yapmanın bir anlamı yoktur³⁷. Üçüncü kişilerin hukuka aykırı içeriklerinden, İSS'lerin potansiyel sorumluluklarını sınırlandırılmasına imkân tanımak, internetin büyümesinin devamı için zorunludur. DMCA'nın ikinci bölümünde İSS ve web sitesi sahip ve operatörlerine üç ayrı sorumluluktan kurtulma şartlarını düzenleyen hükümlerle hukuka aykırı materyalin geri çekilmesi usulü düzenlenmiştir³⁸. Ayrıca bu yasa, telif hakkı sahibi tarafından esere erişimi sınırlamak için kullanılan teknolojik koruma önlemlerine karşı ve etkisiz hale getiren hileleri yasaklamıştır (m.1201,2). Bu maddeyle bu eylemi yapanlar para cezası, tazminat ve dava masraflarına mahkûm olacaktır³⁹. Bu konuda *Üniversal City Studios. İnc v.Reimerdes* davası örnek olarak gösterilebilir⁴⁰.

ABD'de CDA'dan önce hukuka aykırı içerik den zarar gören davacılar içeriğin bulunduğu web sitelerinin sahipleri ile İSS'lara birlikte dava açmaktaydılar. Bu davalardan Prodigy davası hariç diğerlerinde İSS'lar aleyhine mahkûmiyet kararı verilmemiştir. İçerik sağlayıcılar ise üçüncü kişilere hukuka aykırı içeriklerden dolayı mahkûm olmuşlardır.

ABD'de web sitesi sahiplerinin üçüncü kişilerin suç unsuru taşıyan içeriklerinden editoryal kontrol yetkisi varsa yayıncı gibi sorumludur. Buna örnek dava AOL ile *Sidney Blumental* arasında meydana gelmiştir. *Mat Drudge'nin* sahip ve yöneticisi olduğu elektronik olarak yayınlanan dergide, Blumental ve eşi arasında yaşandığı iddia edilen şiddetli olayı anlatan bir haber yayınlanmıştır. Druge Raporu olarak bilinen dergiyi, AOL ile arasında yaptığı lisans anlaşmasıyla bu şirketin abonelerine ücretsiz olarak erişim hakkı vermektedir. Bu olayın öğrenilmesinden sonra Blumental Avukatı aracılığı ile Drudge ve AOL 'a ihtar çekmiş bunun üzerine içerik kaldırılmıştır⁴¹.

Zeran davası ise, ihtarla rağmen yayınlanmaya devam eden içerikten dola-

---

³⁷ Unni, s. 4.

³⁸ Friedman and Buono, s. 2.

³⁹ Benjamin Wright and Jane K.Win, The Law Of Electronic Commerce, 3rd edition Aspen Law&Bussniss, 2000, s. 16-15.

⁴⁰ Davalı internet üzerinden DVD'ler için kopyalamayı önleyen sistemleri ve şifreleme temelli erişim kontrolünü kullanıcılar için kırmaya yarayan bir yazılım dağıtmaktadır. Bu davada davacı kendisinin internet hizmeti sunduğunu belirterek DMCA da düzenlenen sorumluluktan kurtulma şartlarını yerine getirdiğini ileri sürmüştür. Mahkeme ise davacının hileli ürünler ve teknoloji sattığını belirterek ABD fikri haklar yasasının 1201(a) tanımlanan eylemi yaptığından bu eylemin telif haklarına tecavüz olmadığını, hileli ürünler satmak olduğuna kara verilmiştir(Perlman Slow, s.19).

⁴¹ Ferrera and Others, s. 261.

Sefer OĞUZ

yı tartışma ve haber grubu yöneticisinin mahkûmiyetine örnek olarak gösterilebilir. Bununla ilgili ABD mahkemelerinde haber grubu yöneticilerinin sorumluluklarına yol açan Playboy⁴², Sega⁴³ ve David Lamacchia davaları örnek olarak gösterilebilir.

Playboy Enterprise Inc. v. Frena, davasında BBC yöneticisi ücretli olarak sitesine ve bilgi tabanına erişmeye izin vermektedir. Playboy E.İnc site yöneticisine karşı, fikri hukuka göre korunan resimleri yayınlamasından dolayı dava açılmıştır. Davalı savunmasında bu resimleri kendisinin yüklediğini belirtmiştir. Mahkeme, içeriğin fikri hukuka göre korunduğunu bilmesine gerek olmadığını belirterek, sistemde bulunan materyalleri geri çekmesi için makul süre geçtiği halde, bir önlem almadığını belirterek BBC yöneticisini kamuya sunma hakkına tecavüze iştirak etmekten sorumlu tutmuştur⁴⁴.

Sega Enterprises v. Maphia davasında Northern District California mahkemesi BBC yöneticisini İSS olan Netcom'a göre tecavüze daha fazla katkı yaptığını kabul ederek onu sorumlu tutmaya meyletmiştir. Davacı BBC yöneticisinin bizzat oyunları yüklediğini veya indirdiğini veya yapılmasına yardım ettiğini ispat edememiştir. Gösterebildiği tek kanıt siteyi yönettiğidir. Davalı tecavüz olayının meydana geldiğini bildiğini ve yüklemeyi teşvik ettiğini, bu sebeple mahkeme BBC yöneticisini tecavüze iştirak etmekten sorumlu tutmuştur⁴⁵.

David Lamacchia davasında ise, öğrenci olan davalının yönettiği BBC sitesinde ücretsiz olarak bilgisayar yazılımlarının takas edilmesine izin vermekte ve bunu teşvik etmektedir. Bu takas işlemlerinden de bir ücret alamamaktadır. Bu işlem davacıların yaklaşık 1milyon \$ kayıplarına yola açmıştır. Davacı hakkında bilgisayar suçları ve dolandırıcılığında soruşturma açılmıştır. Ancak davalının eylemini mahkeme dikkatsizlik sorumsuzluğu olarak niteleyerek davanın düşmesine karar vermiştir⁴⁶. Davacı, site yöneticisi hakkında açtığı davada, editöryal kontrol sorumluluğu bulunduğundan, üçüncü kişiye ait web içeriğinden site yöneticisini sorumlu bulunmuştur⁴⁷.

⁴² Ferrera and Others, s. 87.

⁴³ Graham J.H Smith, Internet Law and Regulation, second edition, Sweet&Maxwell, London,1999,s. 29; Ferrera and Others, s. 77.

⁴⁴ Hance, s. 221.

⁴⁵ Smith, s. 30.

⁴⁶ Smith, s. 30.

⁴⁷ İnternet ortamında yayınlanan içerikler hakkında dava açmada yetkili yer konusunda A.B.D ve Kanada mahkemeleri zararın en fazla meydana geldiği yer ve davacının hakareti okuduğu

3-Türk Hukukunda İSS'ların Üçüncü Kişilerin İçeriklerine Yer Sağlamaktan Doğan Sorumlulukları

Öncelikle, Karşılaştırmalı Hukuk'ta kabul edilen, yer sağlayıcının barındırdığı içerikleri kontrol etmek veya hukuka aykırı bir faaliyetin söz konusu olup olmadığını araştırma zorunluluğu bulunmadığı prensibi bizim hukukumuzda da kabul edilmiştir. Yer sağlayıcının barındırdığı içerikten sorumluluğu, haberdar edilmesinden sonra başlar ve teknik imkânlar kapsamında hukuka aykırı içeriği kaldırmakla yükümlüdür(İYDHK m. 5).

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 3.3.2004 tarihinde 5101 kanun numarası ile kabul edildi⁴⁸. Bu kanunun 25. maddesi ile FSEK'na eklenen Ek-4 maddesi internet ortamında eser sahipleri ile bağlantılı hak sahiplerinin haklarının koruma altına alınması amaçlanmıştır.

Bu madde metninde “Dijital iletimde dâhil olmak üzere işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlar” denilerek interneti de kapsayan geniş bir tanım yapılmıştır. İSS'lar ile içerik sağlayıcılar tarafından eser ve bağlantılı hak sahiplerinin hakları ihlal ediliyorsa, hak sahiplerinin müracatı üzerine tecavüze konu eser içerikten çıkarılacaktır. Bunu sağlamak için, hakları ihlal edilen gerçek veya tüzel kişi, öncelikle içerik sağlayıcıya başvurarak ihlalin durdurulmasını ister. İhlalin devamı halinde, bu defa Cumhuriyet savcısına yapılan başvuru üzerine, üç gün içerisinde servis sağlayıcıdan ihlale devam eden içerik sağlayıcıya verilen barındırma hizmetinin durdurulması istenir. İhlalin durdurulması halinde, içerik sağlayıcıya yeniden hizmet sağlanır(FSEK m.Ek-4/I).

---

veya bilgisayarına yüklediği yer bası yeri olarak kabul edilmektedir (Nicholson, s. 1, 2, 3).

⁴⁸ Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanuna göre, Servis sağlayıcılar bilgi içerik sağlayıcılarının isimlerini gösterir listeyi her ayın ilk iş günü, Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirir. İSS'lar ile içerik sağlayıcılar bakanlıkça istendiği takdirde her türlü bilgiyi vermekle yükümlüdürler.

C- İSS'ların Üçüncü Kişilere Erişim Sağlamaktan Doğan Sorumlulukları

1- Genel Olarak İSS'ların Erişim Sağlaması

İSS'ların ara servis sunmalarını; içeriğin barındırılması amacıyla iletilmesine başlanmasından sonraki aşamayla, barındırılan içeriğin kullanıcının bilgisayarına yüklenmesi sürecinde geçen, iletme, erişim sağlama ve kısa süreli iletme amaçlı kopyalama (*caching*) işlemleri olarak tanımlanabilir.

Karşılaştırmalı Hukuk'ta İSS'ların bu eylemlerden doğan sorumlulukları konusunda hayata geçirilen iki düzenleme önemlidir. Bunlardan, *Digital Millennium Copyright Act(DMCA)* ilk olması nedeniyle, ikincisi ise Avrupa Birliği Müktesebatı olması nedeniyle Elektronik Ticaret Yönergesidir(EUECD)⁴⁹. Bu iki hukuki metinde İSS'ların barındırdıkları veya erişim sağladıkları hukuka aykırı üçüncü şahıslara ait içeriklerden doğan sorumluluktan kurtulma usulleri düzenlenmiştir.

DMCA ve EUECD göre, İSS'ların barındırdıkları üçüncü kişilere ait yasadışı içeriklerden dolayı haklarında sorumluluk karinesi oluşur. Bu düzenlemeler İSS'ların sorumluluktan kurtulmaları için üç adet kurtuluş beyyinesi⁵⁰ düzenlemişlerdir. DMCA'ya göre Hizmet Sunucu yasadışı veya hukuka aykırı materyalin bizzat farkına varması halinde derhal geri çekmelidir. Bununla beraber, hukuka aykırı materyal barındırdığını ihtar edilerek öğrenmesi durumunda DMCA ihtar ve geri çekme usulüne uygun olarak geri çekmelidir.

⁴⁹ Bkz Yönerge Konusunda **Gülören Tekinalp ve Ünal Tekinalp**; Avrupa Birliği Hukuku, Beta Yayınevi, 2. Bası, İstanbul 2000, s. 58 vd; Yönerge Avrupa Birliği Hukukunun ikincil kaynaklarındandır. Avrupa Birliğini Kuran Anlaşmalara birincil kaynaklar olarak tanımlanmıştır. İkincil hukuk Avrupa Topluluğu organları tarafından konulan hukuku ifade eder. İkincil hukuk yani hukuki tasarruflar organların görevlerini yerine getirebilmeleri ve konulan hedeflere ulaşabilmeleri için anlaşmaların kendilerine verdiği yetkiler dâhilinde koydukları çeşitli etkiyi haiz kurallardır. Avrupa Topluluğu Anlaşmasınının 189. maddesine göre ikincil hukuk diye adlandırılan hukuki tasarruflar; (1) Topluluk Tüzükleri (2) Yönergeler (3) (Bireysel) Kararlar (4) Tavsiye ve görüşlerdir. Yönerge, Konsey tarafından veya birlikte olmak suretiyle ortak karar almak konsey ile parlamento veya komisyon tarafından çıkarılır. Doğrudan uygulanmaz üye ülke tarafından iç hukuka alınması gerekir.

⁵⁰ Bu konuda bkz: **Black's Law Dictionary**, s. 1336 Safe Harbour; Ceza ve sorumluluktan kurtulmayı sağlayacak yasa ve diğer yasal düzenlemeler.

Telif Hakkı İhlallerinden İnternet Servis Sağlayıcıların Sorumlulukları

AB yönergesinde geri çekme usulüne ilişkin bir hüküm yoktur⁵¹. AB yönergesi genel olarak bütün yasadışı ve hukuka aykırı faaliyet ve içeriklere uygulanır ve ceza hükümleri içermez. DMCA ise sadece fikri haklara yapılan tecavüzlerde uygulanır. ABD mahkemeleri içeriklerde marka hakkına tecavüz edilmesi durumunda DMCA ilişkin hükümleri uygulamaktadır⁵².

Alman hukukuna göre; İSS'lar teknik ve makul olarak üçüncü kişiye ait yasa dışı içeriğe erişmeyi bilgisi olmaksızın imkân sağlamasından dolayı sorumlu olmaz (TDG m. 5/2). İSS'lar yasadışı içeriklerden haberdarsa ve bu içeriğe erişmeye imkân veriyorsa bu içerikten sorumludur. Ancak, İSS'ler teknik ve makul hükümlere göre bu içeriğe erişmeyi engellemekle yükümlüdürler. Makul şartlar altında bu içeriğe erişmeyi engellemezlerse üçüncü kişiye ait hukuka aykırı içerikten sorumlu olacaklardır (TDG m.5/4)⁵³.

İSS'ların erişim sağlamaları, arama motorlarının web sitelerinde bulunan anahtar kelime (*key words*) bilgi tabanları, web sitelerinde bulunan hiperbağlar, dizinler veya bu işlevi gören programları içeriğe erişirme fonksiyonu görürler. Almanya'da bazı yazarlar arama motoru sağlayıcılarının, sadece üçüncü kişilerin belirli içeriklerine ulaşmayı sağlamaları, belirli olan bu içeriğe erişim olarak kabul edilemeyeceğinden, linkleri engelleme görevleri olmadığını ileri sürerler⁵⁴.

Alman hükümeti, hiperbağların (*hyperlink*) internet ortamında karışık bir kullanım şekli olduğundan bu konunun düzenlemesinin uygun olmayacağını; her bir olaya özel ve esnek kuralların mahkemelerin takdiri uygulamalarına bırakılması görüşündedir⁵⁵. Almanya'da bazı yazarlar, İSS'lar barındırdıkları HTML sayfalarında bulunan hiperbağlar ve benzeri araçlar ile suç unsuru bulunan içeriklere erişmeyi sağladıklarından dolayı bu gibi durumlarda İSS gibi sorumlu olacakları belirtilmiştir⁵⁶.

⁵¹ **Heidi Pearlman Salow**, Liability Immunity For Internet Service Providers– How is it Working? Journal Of Law and Policy, Vol. 6, No.1 2000. s. 13

⁵² **Gregory C Walsh**, Internet Service Provider Liability for Contributory Trademark İnfringement After Gucci, Duke Law& Journal Technology, 2002, s. 2

⁵³ **Cristian Koennig, Ernst Röder and Sasha Loetz**, A Proposal For Regulation Based On The Rules Concerning Access Providers In Germany, International Journal Of Communications Law and Policy, Issue. 3, s.6

⁵⁴ **Koening and Others**, s.9

⁵⁵ **Ulrich Wuermelig**, E-Commerce- Germany Implementation Of E-Commerce– Drective In Germany, Computer Law & Security Report, Vol 17, No.3, 2001, s. 2.

⁵⁶ **Koening and Others**, s. 9.

DMCA'da içeriğe erişirme araçlarında yasa dışı materyale erişim sağlayan hizmet sunucunun sorumluluktan kurtulması için ihtar ve bloke etme usulüne uymalıdır. İnternet hizmet sunucunun bu zorunlu kurallara uyması için telif hakkı sahibi tecavüz edilen materyale erişim sağlayan hiperbağı, arama motorunu veya diğer erişim sağlayan araçları iyi tanımlamalıdır⁵⁷. Böylece ihtar alan hizmet sunucu kolayca erişim aracını tespit ederek erişimi engelleyebilir.

2- Karşılaştırmalı Hukukta İSS'ların Erişim Sağlamaktan Doğan Sorumlulukları

İSS'lar internet ortamına eriştirdikleri içerikleri barındırıyorsa veya başkalarına ait yardımcı bilgisayardaki içerikleri kontrol edebiliyorsa, yasa dışı içeriklere yer veya erişim sağlamaktan doğan sorumluluktan kurtulmaları için aşağıdaki şartları yerine getirmelidir⁵⁸. Buna göre internet hizmeti sunanlar;

- a) İSS'ların tecavüz eylemini ortaya çıkmasında şartların ve gerçekleşmesinin ortaya çıkmasının farkına varamamaları, tecavüz edilen materyallerden yapısından bizzat bilgi eksikliği olmalıdır.
- b) İSS'ların kontrol etme hak ve yetkileri olduğu eylemlerde, tecavüz edilmiş materyallerden mali bir kazanç elde etmemelidir.
- c) İSS 'lar tecavüz olayının farkına varması veya ihtar almasıyla birlikte derhal içeriği geri çekmeli veya erişimi engellemelidir.
- d) Web sitesine içerik olarak konulan fikri hakkın barındırıldığı alanlara erişimin engellenmesi veya materyalin geri çekilmesinde DMCA'da belirtilen usule uymalıdır⁵⁹.

DMCA'nın uygulanmasına yönelik olarak, telif hakkı bulunan eserin ve marka hakkına tecavüz oluşturan içeriklerden dolayı verilmiş iki örnek mahkeme kararına değineceğiz. Son örnek dava ise içeriğe erişirme aracının kullanımına izin vermekten doğan *Napster*⁶⁰ davasıdır.

Birinci örnek *ALS Scan v. RemarQ Communities* davasıdır. *RemarQ Communities* barındırdığı tartışma ve haber gruplarından ALS Scan adını taşıyan

⁵⁷ Pearlman Salow, s. 14.

⁵⁸ Pearlman Salow, s. 13.

⁵⁹ Friedman and Buono, s. 2.

⁶⁰ Memiş, Tekin, Fikri Hukuk Bakımından İnternet Ortamında Müzik Sunumu, Ankara, 2002, s. 9.

Telif Hakkı İhlallerinden İnternet Servis Sağlayıcıların Sorumlulukları

bolümde telif hakkı ALS Scan ait resimleri barındırmaktadır. ALS Scan bir ihtar çekerek ve web sitesinin adını belirterek bu içeriklerin kaldırılmasını ister. Ancak *RemarQ Communities* ihtarda tecavüz iddiasının yerini tam olarak tanımlanmadığından, bu isteği geri çevirir. Mahkeme hukuka aykırı içeriğin barındırıldığı web sitesinin adının verilmesini yeterli bularak *RemarQ Communities* 'i mahkûm etmiştir⁶¹.

ABD Newyork Bölge Mahkemesi, *Gucci* davasında DMCA ile fikri haklara sağlanan özel koruma hükümlerini geniş yorumlayarak, marka hakkına tecavüz eden içeriklere de uygulamıştır. Davacı Gucci, bu işareti marka ve ticaret ünvanı olarak kullanmaktadır. Bu marka altında mücevher ve giysi satmaktadır. Davalı ise www.goldhause.com sitesinden Gucci markasına tecavüz eden reklamlar yaparak davacının marka hakkına tecavüz etmekte aynı zamanda ona karşı haksız rekabet fiilini işlemektedir. Davacı bu durumu davalının sitesine barındırma hizmeti veren Midspring adlı İSS şirketine iki kez e-posta göndererek, ihtar etmiştir. Ancak İSS şirket içerikten haberdar olmasına rağmen geri çekmemiştir. Mahkeme yargılama sonunda, İSS yasa dışı faaliyeti bilmesine rağmen gerekli önlemleri almadığından, katılım yoluyla sorumlu olduğuna karar vermiştir⁶².

Napster davası, DMCA'nın uygulandığı örnek davalardan birisidir. Napster abonelerine sağladığı bir yazılımla kendi oluşturduğu dizinlerin yardımıyla ücretsiz olarak MP3 formatındaki müzik dosyalarının kopyalanmasına imkân sağlıyordu. Napster hiçbir MP3 dosyasını barındırmamaktadır. Kopyalama işlemi tamamen Napster'in dışında meydana gelmektedir. Napster içeriklere erişim sağlayan araçları abonelerine sağlamaktadır. İlk derece mahkemesi Napsteri geniş bir tanımla İSS olduğuna karar vermiş ve DMCA'da belirtilen sorumsuzluk şartlarından yararlanmasına karar vermiştir. Bununla birlikte, tecavüz olayını bildiği halde mükerer tecavüz eden abonelerinin üyeliğini iptal etmediğinden sorumlu tecavüzden sorumlu bulmuştur. Sonuç olarak, mahkeme Napster'in kapatılmasına karar vermiştir. Temyiz Mahkemesi ise sorumsuzluk koşulundan yararlanamayacağını karar vererek dosyayı bozup geri göndermiştir⁶³.

⁶¹ **Pearlman Salow**, s. 21.

⁶² **Walsh**, s. 2. Bu davada İSS şirket kendisine CDA ya ilişkin hükümlerin uygulanması gerektiğini ileri sürmüştür. Ayrıca ABD anayasasının ifade özgürlüğü hükümlerinden yararlanması gerektiğini ileri sürmüştür.

⁶³ **Jayne A.Pemberton**, RIAA v. Diamond Multimedia Systems Napster And MP3.com, Richmond Journal of law & Techonology, no,6, fall 2000, s. 9; **Pearlman Salow**, s. 19; **Memiş**, s.57 vd.

EUECD ise, İSS'ların yer ve erişim sağlamaktan doğan sorumluluktan kurtulmayı daha basit şekilde düzenlemiştir. Hizmet sunucu, yasadışı faaliyet ve içerikten bilgi sahibi değilse, tazminat talepleri açısından, yasa dışı bilgi ve faaliyetin anlaşılabilirliği maddi vakıa ve şartlardan haberi bulunmuyorsa veya sunucu bu bilgiyi edinmesi veya farkına varması üzerine bilgiyi kaldırır veya erişimi engellemekte özenli biçimde hareket ederse sorumlu tutulamaz (m.14).

3- Türk Hukukunda İSS'ların Erişim Sağlamaktan Doğan Sorumluluğu

Öncelikle, erişim sağlayıcılar kendisi aracılığıyla erişilen bilgilerin içeriklerinin hukuka aykırı olup olmadıklarını ve sorumluluk gerektirip gerektirmediğini kontrol etmekle yükümlü değildir. Erişim sağlayıcı herhangi bir kullanıcısının yayınladığı hukuka aykırı içerikten, haberdar edilmesinden sonra erişimi teknik engelleme imkânı bulunmasına rağmen engellememesi halinde sorumluluğu söz konusu olabilir (İYDHK m. 6).

Yurt dışında barındırılan içeriğe erişim sağlayan İSS Basın Kanunu'na göre dağıtıcı işlevini görür. Bu durumda hukuka aykırı içeriği barındıran İSS'ya ve içerik sağlayıcıya Türk mahkemelerinde dava açılmayacağı için, dağıtıcıya fonksiyonu ifa eden erişim sağlayıcıya karşı dava açılabilir (BaK m.16/4). Ancak erişim sağlayıcının hukuka aykırı içeriğe erişimi engellemesi zordur. Bu sebeple teknik imkânlar ile mümkün olmayan bloke etmekten dağıtıcıyı işlevini gören İSS'yı sorumlu tutmak mümkün değildir.

Ulusal hukukun mülkiyet prensibinden dolayı, Türk Mahkemelerinden verilen bir kararın, içeriğin barındırıldığı ülke ile karşılıklı anlaşma yoksa infaz edilmesi mümkün değildir. Karşılıklı bir anlaşma olsa bile bu pahalı bir iş olacaktır. Bununla birlikte yayınlanan web sitesinin adresinden içeriğin barındırıldığı ülkenin alan adı idaresinin tuttuğu veri tabanından site sahibi tespit edilebilir. Bu kişi Türk vatandaşı ise, Türkiye'de açılan bir dava ile tazminat elde etmek mümkün olabilir.

Ülkemizde yaşanan örnekte; internet ortamında yapılan yayından dolayı kişilik hakları tecavüze uğrayan kişi tazminat ile birlikte yayının durdurulmasını mahkemeden talep etmiş, yerel mahkeme tazminatı kısmen kabul etmekle birlikte, yayının durdurulmasına karar vermiştir. Yargıtay da yapılan temyiz incelemesi sonucunda; yayının durdurulmasına ilişkin kararın etkisiz kalarak

tartışılabilir hale geleceği gerekçe gösterilerek bu istemin reddine karar verilmesi gerektiği belirtilmiştir⁶⁴.

D-Karşılaştırmalı Hukukta İSS'ların Basit Veri İletiminden Doğan Sorumluluğu

İki nokta arasında gönderilen veya alınan materyallerin içeriğini değiştirmeden, internet haberleşmesi için bağlantı sağlama, yönlendirme ve haberleşme imkânı sunan bir kurum olarak tanımlanmalıdır.

Pasif taşıyıcı (*Passive Conduit*) işlevinde, üçüncü kişilere ait hukuka aykırı içerikten doğan sorumluluktan kurtulma şartlarını EUECD ve DMCA da benzer şekilde düzenlenmiştir. İSS'lar kendilerinin önleyebilme imkânı olduğu elektronik ortamlarda üçüncü kişilerin iletme başlatarak yönlendirdikleri hukuka aykırı materyallerden doğan sorumluluktan kurtulmaları için uymaları gereken şartlar konulmuştur.

Pasif taşıyıcı sorumluluğundan kurtulmak için DMCA'da ve yönergede belirtilen şartlar yerine getiriliyorsa, İSS içerikleri değiştirmediği sürece, sistemdeki iletme süresi içinde meydana gelen değişikliklerden sorumlu tutulamaz. Örnek: gönderilen E-postanın alındığında hatasız ancak italik olması gibi⁶⁵.

İSS hukuka aykırılık bulunan materyalin alıcısını kesinlikle seçmemiş olmalıdır. Bununla birlikte, materyal otomatik ve teknik bir süreçte iletilmelidir. İSS'lar iletme sürecinde eser veya materyalin ara kopyalarını sistemlerinde iletimi için gerekli olan süreden daha uzun tutmamalıdır⁶⁶.

DMCA Basit iletmeden dolayı İSS'nın sorumluluktan kurtulması için iletme işlevi aşağıdaki şartları karşılaması gerekir.

- a) Materyalin iletimi İSS'dan başka bir kişi tarafından başlatılmalıdır.
- b) Materyalin depolanması yönlendirilmesi ve iletimi İSS tarafından materyaller seçilmeksizin otomatik ve teknik bir süreçte yapılmalıdır.

⁶⁴ 4. H.D nin 08.02.2001 tarih ve E:2001/755, K:2001/1157, YKD, C. 27, S.7. Temmuz 2001 Bu kararın eleştirisi için bkz. **Doğan, Murat**, İnternetteki Yayınla Kişilik Hakkının İhlaline Karşı Durdurma Davası, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C.VII, S.1- 2, (Haziran 2003).

⁶⁵ **Pearlman Salow**, s. 12

⁶⁶ **Pearlman Salow**, s. 13.

- c) İSS materyalin alıcısına veya kabul edenine karar vermemelidir.
- d) İSS istekli alıcıdan başka, materyallerin erişiminde herhangi bir kopya yapmamalıdır. İSS bağlanma, yönlendirme ve iletme için makul olandan daha fazla süre kopyalama ve geçici depolama yapmamalıdır.
- e) İSS içeriği değiştirmeden iletmelidir⁶⁷. EUECD ise hizmet sunucunun basit iletimden sorumluluğu benzer bir şekilde düzenlenmiştir (m.12).

E- İSS'ların Erişim Sağlayıcının Ara-Geçici Kopyalamasından (Caching) Sorumluluğu

1- Karşılaştırmalı Hukukta İSS'ların Ara-Geçici Kopyalamadan Doğan Sorumluluğu

İnternet ortamında bulunan ve çok ziyaret edilen bir web sitesi, kullanıcılardan çok uzakta bir ana bilgisayarda barındırılıyor olabilir. Kullanıcılar bu siteye erişmeye çalışırken trafik yoğunluğundan dolayı zaman kaybedeceklerdir. Bununla birlikte gereksiz bir yoğunluk olacaktır. Bundan dolayı İSS'lar ilk kullanıcının eriştiği içeriği, sonraki kullanıcılar kolay erişmesi amacıyla otomatik ara-geçici süreli kopyalama yaparlar. Bu işlem, içeriği sonra isteyen kullanıcıya daha kısa bir sürede kaynağına gitmeyi beklemeden erişme imkânı sağlar. İSS'ların sonraki kullanıcıların kolay ve hızlı erişmesi amacıyla otomatik olarak yapılan bu işleme ara-geçici kopyalama denir.

İSS'lar sistemlerinde yapılan geçici kopyalama için sorumluluktan muaf tutulma şartları DMCA ve EUECD düzenlenmiştir. İSS'lar üçüncü kişiye ait içeriği kendi doanımlarında geçici olarak depolayıp bir sonraki kullanıcıya erişmek istediği web sitesinin kaynağına erişmeden içeriği görmelerini sağlar⁶⁸. İSS'lar yasadışı içerikleri kazayla veya kısa süreli depolamalarından sorumlu değildirler. DMCA' da belirtilen link sağlayarak tecavüzün meydana gelmesi İSS sorumluluğunu gerektirir.

DMCA, ara kopyalama sistemi için İSS'ların sorumluluklarını sınırlamakta belirli şartlar düzenlemiştir. Ara kopyalama bir süreci belirtir, bununla İSS'lar kullanıcılar tarafından popüler içerikleri geçici olarak kopyalayıp daha sonra içeriği çağırarak kullanıcıya hızlı ve etkin şekilde iletir. İSS'lar aşağıdaki şartlarda sorumluluktan kurtulurlar.

---

⁶⁷ Fredman and Buono, s. 3.

⁶⁸ Wright and Winn, s. 16-17

Telif Hakkı İhlallerinden İnternet Servis Sağlayıcıların Sorumlulukları

- a) İSS'ların geçici olarak depoladığı materyal, bir sonraki kullanıcıya kolay erişim sağlamak amacıyla otomatik ve teknik bir süreçte yapılmalıdır.
- b) İSS'lar geçici olarak depoladıkları materyalleri sonraki kullanıcıya, materyallerde hiçbir değişiklik yapmadan iletmelidir.
- c) İSS'lar genel olarak endüstride kabul edilen standart bilgi iletişim protokollerine uygun, materyalleri on line olarak yapan kişi tarafından beklenen, materyallerin geçici olarak güncellemesi hakkındaki kurallara uymalıdır.
- d) İSS kişilerin postaladığı ziyaret (*hit*) materyallerin dönüşüm teknolojisi ve böyle bir teknolojinin gerekli ihtiyaçları karşılamalıdır.
- e) İSS materyalleri postalayan kişi tarafından konulmuş şartlara uygun şekilde materyallere erişimi sınırlandırmalıdır.
- f) İSS telif hakkı sahibinin izni olmadan postalanmış olan bir materyali, İSS aldığı ihtarından hemen sonra geri çekmeli veya bu içeriğin bulunduğu siteye erişimi engellemelidir.
- g) İSS yukarıda sayılan işlemleri yaparken DMCA da belirtilen kurallara uymalıdır⁶⁹.

Sonuç olarak İSS, içeriğin orijinal kaynağında geri alındığını veya bloke edildiğini belirten bir ihtar almışsa, hukuka aykırı materyali geri çekmeli veya erişimi engellemelidir. Bu şartta geçici süre kopyalama işleminde hukuka aykırı materyalin geri çekilmesi konusu önemsizdir. Zira materyale orijinal kaynağından tekrar erişilebilir⁷⁰.

EUECD'da ara kopyalama caching başlığı altında (m.13) ve DMCA benzer bir şekilde düzenlenmiştir. İSS, erişim sağlarken bilgiyi değiştiriyor yahut seçiyorsa, bilginin alıcısını seçiyor veya iletimi başlatıyorsa, erişim sağladığı bilgilerden sorumludur. İSS'lar ara geçici kopyalama işleminden ise; çağrılan içeriği ara kopyalama süresince değiştirmiyorsa sorumluktan kurtulurlar⁷¹.

---

⁶⁹ Friedman and Buono, s. 3.

⁷⁰ Pearlman Salow, s. 13.

⁷¹ Wuermelig, s. 2.

2- İSS'ların FSEK'na Göre Ara- Geçici Kopyalamadan Doğan Sorumlulukları

FSEK'da tanımlar gelecekteki teknolojik gelişmeler dikkate alınarak yapılmıştır. Buna göre; dijital iletim hakkı (FSEK m.24) ve çoğaltma hakkı (FSEK m.22) tanımları internet ortamındaki kullanımı kapsayacak şekilde geniş tanımlanmıştır. Yayma hakkı ise “.....ve diğer yollarla dağıtmak” ibaresinden eseri internet ortamında erişmeye hazır halde bulundurmak yayınlamak olarak kabul edilmelidir (FSEK m. 23).

Kullanıcı tarafından iletimi başlatılan bir eseri İSS haberi olamadan iletmeye devam edebilir. Aynı şekilde kullanıcı veya web sitesi sahibi tarafından içeriğin bir sunucuya yüklenmesi durumunda İSS bu süreçten haberi yoksa sorumlu tutulması mümkün değildir.

İSS kendi veya çalışanlarından biri işi gereği bir eserin iletimini başlatıyorsa, eser sahibinin dijital iletim hakkını ihlal eder (FSEK m.24). Eser sahibinin haklarına tecavüz eden bir kullanımı, İSS ihtar edilmesine rağmen makul sürede eser veya hukuka aykırı içeriği kaldırmıyorsa içerik sahibi ile birlikte yayma hakkına (FSEK m.23) tecavüzden sorumlu olması gerekir. Bununla birlikte İSS kullanıcı tarafından çağrılan eseri gereğinden fazla süre ara kopyalama (*caching*) yapıyorsa eser sahibinin çoğaltma hakkına tecavüz oluşturabilir (FSEK m.ek-8/1a).

IV- İnternet Ortamında Hukuka Aykırı Faaliyetlere Getirilen Çözümler

A. Hukuka Aykırı İçeriklerin Geri Çekilmesi Usulü

1. Karşılıklı Hukukta Hukuka Aykırı İçeriklerin Geri Çekilmesi Usulü

ABD'de DMCA ile Avustralya ise *Broadcasting Services Amendment (Online Services) Act 1999* ile ihtar ve geri çekme usulünü düzenlemiştir. DMCA tecavüzün önlenmesi için kurulacak birimin yerleşim yeri adresi, e-posta adresi ve şartlarını düzenlemiştir⁷². Bununla birlikte ihtarın neleri ihtiva

⁷² DMCA'ya göre İSS'ların İhbar Alma Bürosu Kurmaları.

Birinci adım; İSS'lar öncelikle tecavüz iddiası olan içeriklerin ihtarlarını alacak temsilcilerini belirlemelidir.

Bunun için;

a) Oluşturulan birimin adı ve adresi.

b) Telif hakları ofisine 20 dolar ödeme.

Telif Hakkı İhlallerinden İnternet Servis Sağlayıcıların Sorumlulukları

etmesi gerektiği de düzenlenmiştir.

İSS'ya telif hakkı sahibi veya yetkili temsilcisi tarafından gönderilen tecavüz ihtarında DMCA'da sayılan unsurlara tamamen uyulmalıdır.

- a) Telif hakkı sahibi veya telif hakkı sahibi yararına hareket eden yetkili kişinin fiziki veya elektronik imzasını içermelidir.
- b) Telif hakkı bulunan eserin kopyasını veya eserin barındırıldığı yeri işaret eden URL gibi elektronik tanımlayıcının ve tecavüz edildiği iddia edilen telif hakkı bulunan eserin tanımını içermelidir.
- c) Tecavüz edildiği iddia edilen materyalin, web adresi ve diğer adresi tanımlanmalıdır.
- d) İhtar eden tarafın e-posta adresi, telefon numarası ve adresi bulunmalıdır.
- e) Yemin edenin ihtardaki bilginin kesin ve doğru olduğunu, ayrıca ihtar edenin telif hakkı sahibi veya yetkili temsilcisi olduğunun ifadesini içermelidir.

DMCA'da tecavüz oluşturan materyalleri geri çekme işleminde İSS'ların sorumluluğu sınırlandırılmıştır; Bunlardan ilki, İSS'lar tecavüze konu edilen materyalin farkına vardıklarında geri çekebilirler. İkincisi ise tecavüz edilen telif hakkının ihtarını aldıklarında hemen tecavüz unsuru bulunduğu iddia edilen bu materyale erişime kapatırlar veya materyali geri çekerler. DMCA'a göre, İSS'lar tecavüz iddiası bulunan materyali iyi niyetle erişimini engellemek veya geri çekmek işinden İSS'lar sorumluluk yüklenemez.⁷³

İSS yukarıda belirtilen, sistemde barındırılan materyali erişimini engelledikten veya materyali geri çektikten sonra aşağıda belirtilen ek işleri hemen yapmalıdır. İlk önce İSS'nın temsilcisi tecavüz iddiasıyla ihtar gönderen kullanıcıya, bu materyale erişimin engellendiğini veya geri çekilerek makul bir önlemin alındığını hemen bildirmelidir.

Kullanıcı İSS'nın temsilcisine bir karşı ihtar göndererek, geri çekmenin veya engellenmenin yanlışlığın sonucu ya da materyalin yanlış tanımlanması

---

c) Adın gösterilmesi ve diğer on line hizmetler için oluşturulan birimin diğer irtibat bilgilerinden oluşacaktır.

⁷³ Friedman and Buono, s. 4.

Sefer OĞUZ

olduğunu belirtebilir. Karşı ihtar belirli şekillere uymalı ve resmi şekilde olmalıdır.

Eğer karşı ihtar yasal şartlara uyuyorsa, İSS'nin geri alma veya erişime kapatmada sorumluluktan muaf tutulması için;

a) Orijinal tecavüz ihtarını gönderen telif hakkı sahibi veya yetkili temsilcisine karşı ihtarın kopyasını hemen sağlamalıdır.

b) İSS'nin karşı ihtarını aldığı kişiye, on veya on dört gün içinde materyali geri çekeceğini veya eski haline getireceğini bildirmelidir.

Son olarak telif hakkı sahibi veya yetkili temsilcisi İSS'yi ihtar etmeden önce tecavüz iddiasını engellemek için dava açarsa, İSS karşı ihtarını aldığından itibaren on gün veya on dört gün materyali yerine koymalı veya erişime imkân sağlamalıdır.

İSS'lar tecavüz edilen içeriklerin bulunduğu materyallerin ihtarını aldıktan sonra bu süreci adım adım takip ederlerse, ilk üç sorumsuzluk şartları yerine gelmiş olacaktır. Bu şekilde, internet ortamında üçüncü kişilerin başlattıkları tecavüz eylemlerinden doğan büyük potansiyel sorumluluktan kurtulmuş olacaklardır⁷⁴.

2- Türk Hukukunda Hukuka Aykırı İçeriklerin Geri Çekilmesi Usulü

Türk Hukukunda, hukuka aykırı veya zararlı içerik ayırımı yapılmadan zararlı içeriklerde dâhil olmak üzere, tümü için hukuka aykırı içerik terimi kullanılmaktadır. İçerik nedeniyle hakları ihlal edildiğini iddia eden kişi, içerik sağlayıcısına buna ulaşamaması halinde, yer sağlayıcısı olan barındırma hizmeti veren İSS'ya başvurarak kendisine ilgili içeriğin yayından çıkartılmasını isteyebilir. Buna ek olarak, Basın Kanunda olduğu gibi aynı yerde yayından çıkartılan içeriğin kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabı bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasını isteyebilir. İçerik veya yer sağlayıcısı ihtarın kendilerine ulaştığı tarihten itibaren iki gün içinde bu talebi yerine getirir. Bu süre zarfında talep yerine getirilmemiş ise talep red edilmiş sayılır.

Hukuka aykırı olarak menfaatinin zedelendiğini iddia eden kişi, red tarihinden itibaren on beş gün içinde yerleşim yeri Sulh Ceza Mahkemesine müracaat ederek, hukuka aykırı içeriğin kaldırılmasını ve içeriğin kapsamın-

⁷⁴ Friedman-Buono, s. 5.

Telif Hakkı İhlallerinden İnternet Servis Sağlayıcıların Sorumlulukları

dan fazla olmamak üzere hazırladığı cevabı bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasını talep edebilir. Mahkeme hâkimi bu talebi üç gün içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Bu karara karşı itiraz yoluna gidilebilir (İYDHK m.9).

B- Ülke Dışında Yer Sağlanan Hukuka Aykırı İçeriğin Bloke Edilmesi

1- Karşılaştırmalı Hukukta Hukuka Aykırı İçeriğin Bloke Edilmesi

İnternetin küresel bir iletişim aracı olması, kullanıcılara dünyanın her yerinde bulunan içeriklere kolayca erişme imkânını ucuz bir şekilde sunmaktadır. Yurtdışında barındırılan hukuka aykırı içeriklere Türkiye'den kolay bir şekilde erişilebilir. Bu faaliyet bizim yasalarımıza göre suç olabileceği gibi maddi ve manevi zararlar da doğurabilir. Yurt dışında bulunan ve Türkiye'den erişilebilen bu tür içeriklere karşı nasıl bir önlem alınabilir?

Yurt dışında barındırılan hukuka aykırı içeriklere alınabilecek önlemler konusunda Avustralya'da *Broadcasting Services Amendment (Online Services) Act 1999* ve Fransa da Paris Yüksek Mahkemesinin kararları vardır⁷⁵.

Bu yasa ile bir Avustralya Yayın Kurumu'na internet ortamındaki içerikleri araştırma, izleme ve bu konuda karar verme yetki verilmiştir. İSS'lara ise yurt dışında bulunan hukuka aykırı içeriklere erişimin engellenmesi için gerekli olan tüm önlemlerin alınması yükümlülüğünü düzenlemiştir⁷⁶.

Fransa'da Yahudi Öğrenci birliğinin açtığı davada, Yahoo (US) ait web sitesinde satılan Nazi ve Yahudi karşıtı materyallerin satıldığı bir sayfayı barındırmaktadır ve Yahoo(Fr) ise bu siteye hiperbağ vermektedir. Davacı öğrenci birliği nazizm ve yahudi karşıtı propagandanın Fransız Ceza Yasasının m 6.645-7 göre suç ve Medeni Usul Hukukunun m .808,809 ihlal ettiğini ileri sürerek bu içeriğe Fransa dan erişimin engellemesini istemişlerdir. Mahkeme Amerika'da bulunan bu içeriğe erişimin nasıl engelleneceğinin tespiti konusunda bir teknik heyet oluşturdu. Teknik heyet filtre tekniği ve Fransa da bulunan ve kullanılan IP numaraları ile coğrafi olarak erişimin engellenebileceğini belirtmişlerdir. Mahkeme ise, filtre tekniğini kullanmanın daha uygun olacağına karar verdi. Filtre tekniğinde anahtar kelimelerde geçen bütün materyallere erişim engellenmesi mümkündür. Ancak, anahtar kelimelerde geçen

⁷⁵ Carolyn Penfold, Nazis, Porn and Asserting Control Over İnternet Content, Journal of Information, Law and Technology (JILT), 2 July 2001, www.elj.warwick.ac.uk/jilt/01-2/pendfold.html, s. 1.

⁷⁶ Penfold, s. 2.

Nazi, Yahudi ve katliam kelimesi geçen tarihle ilgili bilimsel makaleleri de engellemektedir. Paris Mahkemesi, İSS'ların bu içeriğe üç ay içinde erişimini engellenmesi için bütün önlemleri alması yönünde karar verdi⁷⁷. Yahoo (Fr) kendisini hukuka aykırı içeriği barındırmadığı ve reklamını yapmadığı ve satmadığını belirterek savunmuştur. Mahkeme Yahoo(Fr)'ya bu siteye bağlantıların tümünü yok etmesine karar vermiştir⁷⁸. Mahkeme Yahoo'nun verilen süre içinde mahkeme kararını yerine getirmemesi halinde her gün için 13.000 \$ para cezasına karar verdi. Davalı Yahoo ise Fransa Mahkemesinin kararlarının California Mahkemeleri tarafından infaz edilmesine dair karar verilmeden ödemeyi ret etti. Buna rağmen "yahoo.com" sahibi şirket web sitesinde bulunan dava konusu suç materyallerini geri çekti⁷⁹.

Avustralya'nın bu yasası ve Fransa Mahkemesinin kararı birçok yönden eleştirildi⁸⁰. Fransa Mahkemesinin kararının ülke dışında uygulanmasının bazı şartlara bağlıdır⁸¹.

2-Türk Hukukunda Hukuka Aykırı İçeriğin Bloke Edilmesi

İnternet ortamında yapılan yayınlara hâkim kararıyla erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Hatta 8. maddede yedi bent halinde sayılan suçlarda, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısıda erişimin engellenmesine karar verebilir. Ancak, cumhuriyet savcısının yirmi dört saat içinde kararını hâkimin onayına sunması gerekir (İYDHK m.8/2).

Mahkeme veya cumhuriyet savcısı tarafından verilen iletişimin engellenmesi kararının birer örneği İletişim Kurumu Başkanlığına gönderilir. Bu karar derhal en geç yirmidört saat içinde yerine getirilir (İYDHK m.8/3).

---

⁷⁷ Penfold, s. 9.

⁷⁸ Penfold, s. 4.

⁷⁹ Nigel Miller, Computer Fraud & Security, Vol. 2001, Issue.10, october.2001, s. 12

⁸⁰ Avustralya Hükümetinin İnternet'i anlamadığı, internetin gelişmesini öldürmeyeceğini ancak yavaşlatacağı belirtmişlerdir. Bu yasanın küresel olarak uygulamasının mümkün olmadığını belirtmişlerdir.

⁸¹ Hukuka aykırı materyalin barındırıldığı ülke ABD'de Nazi propagandası suç sayılmadığı gibi engellemekte Anayasasında bulunan ifade özgürlüğüne aykırıdır. Fransa Mahkemesinin bu kararının ABD'de infaz edilebilmesi için her iki ülkede suç sayılan bir eylem olmalıdır. Dolayısıyla bu içerik kaynağı itibariyle yasaldir.

SONUÇ

5651 sayılı Kanun ile internetteki yayın faaliyetlerinde bulunma sürecindeki temel fonksiyonlar dikkate alınarak içerik sağlayıcının, yer sağlayıcının veya erişim sağlayıcının sorumluluklarını telif hakları ve tazminat gerektiren haksız fiiller konusu eksik bir şekilde belirlenmiştir. Yer sağlayıcı ve erişim sağlayıcıya, aracılık ettikleri içerikleri kontrol etme sorumluluğu hiçbir şekilde yüklenmemiştir. Ancak, açık bir şekilde hukuka aykırı içeriklerin doğrudan yayından kaldırılması konusunda yetki ve sorumluluk sınırlaması da getirilmemiştir. Buna ek olarak, yer ve erişim sağlayıcının sorumluluğu, hukuka aykırı içerikten uygun bir şekilde haberdar edilmelerinden sonra başlamaktadır.

Anılan Kanun da, esas itibarıyla internet ortamında işlenen suçlarla mücadele amacıyla düzenlenmiştir (m.1). Oysa internet ortamında yapılan yayınların konusu suç oluşturmamasına rağmen, tazminat sorumluluğu gerektiren içeriklerin de yayımlanması da muhtemeldir. Ayrıca, anılan kanunda ABD’de olduğu gibi fikri hakların ihlali halinde uygulanacak hükümlerde düzenlenmesi büyük bir eksikliktir. Bu nedenle, anılan kanun kapsamında bu konuların da düzenlenmesinin daha isabetli olacağı kanısındayız.

BİBLİYOGRAFYA

- Bal, Hasan Çebi** ; Bilgisayar ve İnternet, 2000.
- Chris Pounder** ; Computers & Security, Vol. 17 (1998).
- Carolyn Penfold** ;Nazis,Porn and Asserting Control Over İnternet Content, Journal of İnformation, Law and Technology (JİLT), 2 july 2001, www.elj.warwick.ac.uk/jilt/01-2/pendfold.html
- D. Combell** ; Law of the Online Auliness, Tronto,1995.
- Doğan, Murat** ; İnternetteki Yayınla Kişilik Hakkının İhlaline Karşı Durdurma Davası, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C.VII, S.1- 2, (Haziran 2003).
- Garner, A. Brayn**(edit); Black’s Law Dictionary, Minn,1999.
- Graham JH Simith** ; İnternet Law and Regulation, ,second edition, London 1999.
- Gerald R Ferrera- Stephan D.Lichtenstein- Margo E. K.Redder-Ray August- William T. Schiano**; Cyberlaw Text and Cases; U.S.A 2001.
- Güran, Sait- Akünal-Bayraktar-Yurtcan-Kendigelen-Beller-Sezer**, ;İnternet ve Hukuk, İstanbul, 2000.
- Gregory C Walsh** ;İnternet Service Provider Liability for Contributory Trademark Infringement After Gucci, Duke Law& Journal Technology, 2002
- Hance, Oliver** ; Bussness Law on the İnternet, Best Of Editions, 1996
- Harris, Lesley Ellen**; Digital Property Of the 21st Century, Canada.
- Heidi Pearlman Salow**; Liability İmmunity For İnternet Service Providers– How is it Working? Journal Of Law and Policy, Vol. 6 no.1 2000.
- Neil Fried,** ; Dodging the Communications Decency Act When Analyzing Libel Liability of On-line Services: The Columbia Science and Technology Law Rewiew, vol.1, 1999-2000.
- Nigel Miller** ;Computer Fraud & Security, Vol. 2001, Issue.10, october.2001

Telif Hakkı İhlallerinden İnternet Servis Sağlayıcıların Sorumlulukları

- Memiş, Tekin** ;Fikri Hukuk Bakımından İnternet Ortamında Müzik Sunumu, Ankara, 2002
- Pemberton,Jayne A** ; RIAA v. Diamond Multimedia Systems Napster And MP3.com, Richmount Journal of law & Techonology, no,6, fall 2000
- Penfold,Carolyn** ; Nazis,Porn and Asserting Control Over İnternet Content, Journal of İnformation, Law and Technology(JİLT), 2 july 2001, www.elj.warwick.ac.uk/jilt/01-2/pendfold.html
- Salow, Heidi Pearlman;** Liability Immunity For İnternet Service Providers –How is it Working? Journal Of Law and Policy, Vol.16, no.1 2000
- Sınar, Hasan** ; İnternet ve Ceza Hukuku, İstanbul, 2001
- Simith, JH Graham** ; İnternet Law and Regulation, London,1999
- İnan, Aslan** ; İnternet El Kitabı, İstanbul, 2000
- Jonathan Freedman and Francis M. Buono;** Using The Digital Millennium Copyright Act To Limit Potential Copyright Liability On-line, , The Ricmount Journal of Law and Techonology, Vol. VI, Issue-4 Winter 1999-2000.
- Oğuz, Sefer** ;Veri Tabanı Hakkı ve *Sui Generis* Veri Tabanı Hakkının Sınırları, Prof.Dr. Fikret Eren’e Armağan, Ankara, 2006.
- Unni, VK** ; İnternet Service Provider’s Liability For Copyright İnfri-gement- How To Clear The Misty Indian Perspective, Richmount Journal of Law And Technology, Vol. VI, issue,2, Fall 2001 Vol. 8, No. 2, 2000.
- Tekinalp, Ünal** ; Fikri Mülkiyet Hukuku, 3. Bası, 2004.
- Volkmer, Christopher J.;** HyperLinks to and from Commercial Websites, Computer Law Reviev and Technology Journal, vol.VII, 2002
- Walsh, Gregory C;**İnternet Service Provider Liability for Contributory Trademark İnfri-gement After Gucci, Duke Law& Journal Technology, 2002

Sefer OĞUZ

Wright, Benjamin–Winn Kim; The Law Of Electronic Commerce, 3rd edition Aspen Law&Bussniss, 2000

Wuermelig, Ulrich ;E-Commerce- Germany Implementation Of E-Commerce –Drective İn Germany, Computer Law& Security Report, vol 17,no.3, 2001

Yaung, Margaret-Muder-Kay; İnternet Temel Kullanım Kılavuzu, İstanbul, 2000.

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AOL	: America On Line
BBC	: British Broadcasting Corporation
BBS	: Bulletin Board System
BK	: Borçlar Kanunu
CDA	: Communications Decency Act
DMCA	: Dijital Millennium Copyright Act
ETA	: Electronic Transmission Act
EUECD	: European Union Electronic Commerce Drection
TDG	: Teleservisler Yasası- Teledienstegesetz
FSEK	: Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu
FTP	: File Transport Protocol
HTML	: Hyper Text Markup Language
İSS	: İnternet Servis Sağlayanlar
İYDUK	: İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Hakkındaki Kanun
m	: madde
MK	: Medeni Kanun

BOŞ